

Om Stillingsön

Utdrag ur boken: Stillingsön – en pygmé bland badorter. Christina

Andersson, 2009. -En badorts tillblivelse och liv i ord och bild 1865 – 1968. Läs boken.

Ur bokens förord;

"Alltsedan jag som barn tillbringade mina somrar hos min mormor och morfar, Ebba och Malte Bernzon, på Stillingsön har jag på olika sätt och vid olika tidpunkter i mitt liv fascinerats av denna lilla badort.....

Min mormor kom till Stillingsön första gången 1897. Hennes historiska intresse gjorde sig snart gällande. Efter giftermålet med Malte Bernzon började hon forska närmare i släktens annaler."

Tidningsmannen Claes Krantz skriver 1962:

"Stillingsön är jämte Lyckorna den badort som minst av alla har ändrat karaktär genom åren. Ågaren byggde själv över ett tjugotal hus med lägenheter till uthyrning och gjorde platsen till ett sommarnöje för en begränsad stampublik. Detta har den förblivit. Restauranten kom på nittio-talet och den oundgängliga societetssalongen först 1922. Varmbadhuset har tjänat ut, men i övrigt är ingenting vordet annorlunda än att ångbåtarna ersatts av bilar."

Christina Andersson fortsätter:

"När det gäller Stillingsön är det också så lyckligt att badorten inte är försvunnen utan lever vidare med alla dem som fortsätter att leva sitt sommarliv i samma hus om än moderniserade med indraget vatten, toaletter och andra bekvämligheter. <den yttre miljön bibehålles med hjälp av byggplan, som fastställdes 1982. Här stadgas att husfasaderna i trä skall vara vita, fönsteromfattningarna ockragula liksom uthusen, taken täckta med rött tegel och fönstren spröjsade. För att bibehålla intrycket av villornas placering direkt i naturen får inte staket eller häckar sättas upp.

Intresset för Stillingsön i gångna tider upprätthålles av Stillingsöns kulturhistoriska sällskap som kontinuerligt samlar dokumentation i text och bild om badorten och dess historia. Vi har alla ett arv att förvalta."

Ur boken: Stillingsön – en pygmé bland badorter. Christina Andersson, 2009.

-En badorts tillblivelse och liv i ord och bild 1865 – 1968.

Kapitlet. Kåröds säteri:

"På Orusts östra kust i Myckleby socken låg det forna säteriet Kåröd. Säteriet, som har anor sedan 1500-talet, tillhörde under 1600- och 1700-talen huvudsakligen ätten Bildt, som förfogade över mycket stora markegendomar i Bohuslän.

Stillingsön var från början allmänning under Kåröds säteri, vilket finns dokumenterat i Biskop Jens Nilssons visitatsbæger 1574-1597. Under århundraden har här legat ett antal torp och backstugor. Stillingsön omnämnes redan 1688 som torpställe. Enligt mantalslängden 1792 bodde här då tre familjer. Under 1700- och 1800-talen bedrevs silsalteri, trankokeri och allmän varvsverksamhet kring viken.

Säteriet gick ur släkten Bildt 1773. Efter ytterligare ett ägarbyte tvingades den nye ägaren att 1783 förpanta gården till sex bönder för 40 000 daler eller 6 666 riksdaler och 32 skillingar specie. Lånetiden sattes till nittio år men av villkoren att döma står det klart att ägaren aldrig hade för avsikt att återlösa gården.

En av de sex var Nils Rasmusson (1753-1825) från Stala socken på södra Orust. Nils Rasmusson var farfars far till Malte Bernzon, som sedermera utvecklade badortsrörelsen under 1900-talets första hälft.

Enligt en köpehandling daterad den 12 september 1818 sålde Nils Rasmusson sin del av gården, 5/16 m till två av sönerna, Berndt och Olof, 5/32 mantal till vardera.

1832 genomfördes laga skifte på Kåröd. De splittrade ägardelarna fördes nu ihop tillsammansållna fastighetsbildningar där ägaren förutsattes bosätta sig inom de egna ägorna. Berndt Nilsson tillskiftades den norra delen vilken bl. a. innefattade områdena kring Stillingsövik, Kårödkile och gamla Djurhagen. Djurhagen löper i form av en bergknalle längs Kårödkilevikens västra sida och gränsar mot området där Kåröd by och säteri låg. Den yngre brodern Olof tillskiftades den södra delen och flyttade ut från säteriet till Ögården.

Berndt Nilsson var när han övertog sin gårdsdel 29 år gammal, gift och hade tre barn. I äktenskapet föddes 10 barn.

Han utvecklade sitt jordbruk och ansågs som en skicklig lantbrukare. På sin nya boplats byggde han manbyggnad, lafugård, spannmålsbod, visthus, bryggghus, vedbod och anlade trädgård. Också nere vid Stillingsön byggde han –Sjövik och ett boningshus för sommargäster (Affären I). Han varäven involverad i byggandet av ångbåtsbryggan. Han utökade sina domäner och förvärvade ytterligare andelar av den gamla säterimarken- 1850 ägde han 13/32 mantalsdelar av gamla säteriet Kåröd vilket innebar nästan hälften av det forna säteriet.”